

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3CoE/125/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815202292
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3815202292.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, právne zast. Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, proti povinnému: M. O., bytom F., J.I.W. XXX/X, štátny občan Slovenskej republiky, o vymoženie 2.300,97 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 4. marca 2015, č.k. 9Er/371/2015-13, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora Mgr. Ing. Ivana Šteinerja, PhD. o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Svoje rozhodnutie odôvodnil podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 52 ods. 1-4, § 53 ods. 1-3,5, § 54 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, § 45 ods. 1,2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a s poukazom na príslušné ustanovenia smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Uviedol, že oprávnený sa návrhom na vykonanie exekúcie doručeným súdnemu exekútorovi dňa 02.02.2015 domáha vykonania exekúcie proti povinnému pre vymoženie 2.300,97 Eur s príslušenstvom, a to na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp.zn. 262/03/14 vydaný dňa 02.05.2014 JUDr. Marekom Morochovičom, rozhodcom Slovenského arbitrážneho súdu, zriadeného Slovak arbitration court, s.r.o., ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.06.2014 a vykonateľnosť dňa 20.06.2014. Súdny exekútor Mgr. Ing. Ivan Šteiner, PhD. predložil dňa 20.02.2015 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Súd prvého stupňa zistil, že dňa 08.08.2012 uzatvoril oprávnený ako veriteľ s povinným ako dlžníkom zmluvu nazvanú ako „Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru / Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX“, na základe ktorej oprávnený poskytol povinnému úver vo výške 1.500 Eur a povinný sa zaviazal splatiť poskytnutý úver v 42 mesačných splátkach vo výške 80,37 Eur v termínoch splatnosti dohodnutých v Zmluve. Súd prvého stupňa v prvom rade skúmal samotnú „Zmluvu o revolvingovom úvere“ zo dňa 08.08.2012, ktorá vytvára právny rámec vzťahu medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom a dospel k záveru, že ide o spotrebiteľskú zmluvu (s prihliadnutím na povahu účastníkov, obsah zmluvy a vopred pripravený obsah zmluvy na predtlačenom formulári) a na vzťah medzi veriteľom (oprávneným) a dlžníkom (povinným) je potrebné aplikovať ustanovenia spotrebiteľského práva. V danom prípade, a to vzhľadom ku skutočnosti, že povinný si neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy, uplatnil si oprávnený svoje nároky v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej Rozhodcovskej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 08.08.2012, kde rozhodca bez vypočutia povinného vydal rozhodcovský rozsudok. Preskúmaním Rozhodcovskej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 08.08.2012 konkrétne čl. 5 vzhliadol súd prvého stupňa v takto ustanovenom zmluvnom dojednaní nekalú podmienku. V danom prípade bola voľba rozhodcu uskutočnená jednostranne, nakoľko samotné ustanovenie rozhodcu na predtlačenom formulári dokonca predchádzalo nepochybne aj samotnému rozhodnutiu povinného si finančné prostriedky touto cestou obstarat', čiže predtým ako k uzatvoreniu zmluvy o revolvingovom úvere povinný vôbec pristúpil.

Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania súd vidí v tom, že faktickým subjektom, ktorý definuje, kto je rozhodcom je v tomto prípade Veritel', čiže oprávnený, pretože tento zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve. Súd prvého stupňa vo všeobecnosti uviedol, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudok z 27. júna 2000, Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s I-4941, bod 25, ako aj z 26. októbra 2006, Mostazo Claro, C-168/05, Zb. s I-10421, bod 25). Dal do pozornosti rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-40/08 z 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodríguez Nogueira. Pre účely posúdenia prípadného nekalého charakteru zmluvnej podmienky hranica ochrany spotrebiteľa vychádza nielen z konkrétneho exemplifikatívneho výpočtu nekalých zmluvných dojednaní (podľa ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy) ale tiež zo všeobecného zákazu akéhokoľvek dojednania, ktoré vytvorí v právach a povinnostiach značnú nerovnováhu (podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy). Rozhodcovská zmluva podľa názoru súdu prvého stupňa spĺňa všetky podmienky, tak z pohľadu ustanovení § 53, 54 Občianskeho zákonníka platného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ako aj z pohľadu smernice 93/13/EHS (výkladovej pomôcky ustanovení spotrebiteľského práva) kvalifikovaná ako nekalá. Táto zmluva je zároveň aj v rozpore s ustanoveniami § 6 ods. 1, § 8 a 9 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, a teda je neplatná. Táto neplatnosť má formu absolútnej neplatnosti. Existujúca, ale neplatná rozhodcovská zmluva nemôže byť potom základom právomoci rozhodcovského súdu. Ak si rozhodca svoju právomoc z takto uzavretej rozhodcovskej zmluvy odvodil, na ktorom základe následne vydal exekučný titul, nemožno takéto rozhodnutie považovať za rozhodnutie vydané osobou na to oprávnenou. Uvedené spôsobuje, že pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie neprebehlo riadne rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom by bol rozhodcovský rozsudok, na podklade ktorého by mohla vedená exekúcia. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti, súd prvého stupňa v tomto štádiu exekúciu z úradnej moci zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v celosti. Predložený rozhodcovský rozsudok vzhľadom na absenciu právomoci rozhodcu v danej veci konať, a to s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Namietal, že rozhodcovská zmluva nebola nikdy podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere (bod 2. predmetnej zmluvy). Rozhodcovská zmluva spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť preto neprijateľnou podmienkou. Ďalej oprávnený poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3M Cdo 14/2011. Z hľadiska účinkov rozhodcovskej zmluvy a samotného rozhodcovského konania oprávnený poukázal tiež na to, že spotrebiteľovi poskytuje minimálne rovnaký a v niektorých smeroch oveľa širší rozsah ochrany a možnosti uplatnenia práv, ako je tomu pri konaní pred súdom. Rozhodcovská zmluva žiadnu neprijateľnú podmienku neobsahuje, ani sama takouto podmienkou nie je. Poukázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoE/372/2013, 1CoE/328/2013 a rozhodnutie Krajského súdu v Žiline 8CoE/4/2014 ako aj na vyjadrenie Najvyššieho súdu SR v uznesení 3M Cdo 11/2010 a uznesenie Najvyššieho súdu SR 4 Cdo 159/2009. Vzhľadom na vyššie uvedené oprávnený uviedol, že právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci bola daná. Oprávnený navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Oprávnený si súčasne uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 64,88 Eur vrátane DPH.

Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z týchto dôvodov:

Podľa § 243d Exekučného poriadku na exekučné konania začaté vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Podľa § 54b zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

V predmetnej veci súd prvého stupňa pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie dôsledne preskúmal podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Z citovaného zákonného ustanovenia totiž vyplýva, že v prípade, ak súd zistí rozpor týchto listín so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku teda ukladá exekučnému súdu pri rozhodovaní o udelení poverenia preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súladom exekučného titulu so zákonom pritom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu ale aj to, či na jeho základe možno exekúciu vykonať, teda či nie je tu taká právna úprava, ktorá by bránila vykonaniu exekúcie na základe tohto exekučného titulu. Na rozdiel od iných exekučných titulov vymenovaných v § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, zákon o rozhodcovskom konaní v ustanovení § 45 (v znení účinnom v čase vydania rozhodcovského rozsudku) priznáva exekučnému súdu právo preskúmať rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska hmotného práva.

Možnosť prelomenia materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku je riešená v ust. § 45 zákona o rozhodcovskom konaní (v znení účinnom v čase vydania rozhodcovského rozsudku). Zákonodarca jednoznačne uzákonil možnosť pre exekučný súd zastaviť exekúciu (resp. zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie) napriek právoplatnému rozhodcovskému rozsudku, ak má nedostatky uvedené v § 40 písm. a), b) cit. zákona, alebo ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Uvedené ustanovenie podľa súdnej praxe umožňuje zastaviť exekúciu, resp. zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie aj pokiaľ ide o plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (v znení účinnom v čase vydania rozhodcovského rozsudku), je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012, sp.zn. 5Cdo 230/2011).

Odvolací súd považuje za správny právny názor súdu prvého stupňa, že predmetná Zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 08.08.2012 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.2008, podľa ktorého je irelevantná právna forma zmluvy, a teda že medzi oprávneným a povinným bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Preto súd prvého stupňa postupoval správne, ak na vzťah účastníkov konania aplikoval príslušné právne normy chrániace spotrebiteľa. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, že v danej veci je za neprimeranú potrebné považovať rozhodcovskú zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania dňa

08.08.2012, t. j. v rovnaký deň ako oprávnený s povinným uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere. Uvedená rozhodcovská zmluva bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal oprávnený povinnému, nebola individuálne dojednaná, jej obsah povinný ani nemohol ovplyvniť, dopĺňali sa len údaje o povinnom ako meno, bydlisko a dátum narodenia. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorého sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Odvolací súd je aj napriek námietkam oprávneného rovnakého názoru ako súd prvého stupňa v tom smere, že konanie pred rozhodcovským súdom iniciuje

práve veriteľ. Sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, komu, resp. ktorému rozhodcovskému súdu, bude vec predložená. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy je potom potrebné túto považovať v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05). Rozhodcovskú zmluvu preto odvolací súd vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka platnom a účinnom v rozhodnom období.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa si vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Vznik rozhodcovskej zmluvy vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec oprávneného najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu. Predtlačené poučenie oprávneného v rozhodcovskej zmluve o dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej zmluvy odvolací súd nepovažuje za kvalifikované vysvetlenie vážnych dôsledkov rozhodcovského konania. Oprávnený si tak v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví, ak ide o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v tomto prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie). Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Predmetný rozhodcovský rozsudok, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je nulitným právnym aktom a nemožno ho považovať za spôsobilý exekučný titul podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku.

Čo sa týka ustanovenia rozhodcovskej zmluvy, v zmysle ktorého mal povinný právo od zmluvy jednostranne odstúpiť, aj bez uvedenia dôvodu, do 14 kalendárnych dní od jej doručenia, odvolací súd uvádza, od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná ex tunc, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Taktiež odvolací súd poukazuje na to, že za individuálne dohodnutú zmluvu sa nepovažuje zmluva, ktorá bola vopred dodávateľom (veriteľom) naformulovaná a spotrebiteľ jej obsah nemal možnosť ovplyvniť. Rozhodcovská zmluva sa nestáva individuálne dohodnutou len tým, že spotrebiteľ má v úzkej časovej lehote hneď po jej podpise právo od tejto zmluvy odstúpiť. Uvedené tiež nemení nič na neprijateľnom charaktere rozhodcovskej zmluvy, keď v posudzovanom prípade bola spotrebiteľovi v konečnom dôsledku odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde.

Odvolací súd zároveň dodáva, že kto mlčí tam, kde nie je povinný sa vyjadriť, nie je možné toto jeho mlčanie považovať ani za súhlas ani za nesúhlas. Dodávateľ núti spotrebiteľa spotrebiteľskou zmluvou ku konaniu, ktoré nie je povinný vykonať, s cieľom dosiahnutia prejednaní veci pred rozhodcovským súdom a obchádzania ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. Znenie rozhodcovskej zmluvy nemusí odporovať doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza (in fraudem legis). O obchádzanie zákona ide vtedy, ak je právnym úkonom dohodnuté niečo, čo síce nie je so zákonom v priamom rozpore, avšak svojimi dôsledkami sleduje cieľ, aby zákon nebol dodržaný (nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/95 zo dňa 24. 05. 1995).

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Pokiaľ ide o návrh oprávneného na náhradu trov odvolacieho konania, krajský súd uvádza, že nakoľko v zmysle ust. § 44 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bola žiadosť súdneho exekútora zamietnutá, nadobudne právoplatnosť a súd exekučné konanie aj bez návrhu zastaví, o trovách konania rozhodne súd prvého stupňa.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.